

היום נלמד בעזרת ה':

זבחים דף צח

[מכאן מביאור 'חברותא']

והוקשו כל הקרבנות לחטאת, ללמד מה חטאת מקדשת בבלוע להיות כמוה אף כל הקרבנות מקדשת בבלוע שאם בלע קרבן קל מן החמור מתקדש להאכל כמוהו, ואם קרבן כשר בלע מן הפסול נהיה פסול כמוהו.

והוקשו כל הקרבנות לאשם, ללמד מה אשם אין שפיר ושליא קדוש בו, שלעולם לא ימצא באשם שפיר ושליא לפי שכל האשמות זכרים הם. אף כל הקרבנות הבאים נקבות אין שפיר ושליא קדוש בו, ואין חלב ושתי כליות של שליל שבמיעיהם קרבים.

ומפרשינו: קסבר ולדות קדשים, בהווייתן הן קדושים. רק כשנולדים הן קדושים ולא במעי אמם. וזנים אפשר, שאר קרבנות נקבות, מאי אפשר, מאשם זכר.

הוקשו כל הקרבנות למילואים, ללמד, מה מילואים מותריהם, בשר שנותר מהם, בשריפה, ואין בעלי חיים במותריהן, שהרי קרבנות צבור היו ולא הופרשו שנים לאחריות וגם לא אבד אחד מהם והפריש אחר תחתיו ונמצא הראשון. אף כל הקדשים, מותריהם שנותרו לאחר זמן האכילה בשריפה, ואין בעלי חיים במותריהן. שאם היו בעלי חיים במותריהם, כגון יחיד שהפריש שני קרבנות אחריות חובתו, שאם יאבד האחד יתכפר בשני, או אם הפריש קרבן ואבד, והפריש אחר תחתיו, ונמצא הראשון, והקריב את אחד מהם והשני נותר, אין נותר זה בשריפה כדין נותר של מילואים.

הוקשו כל הקרבנות לשלמים, ללמד מה שלמים מפגלין את הנסכים, אם חי שב על השלמים מתפגלים הנסכים, ומתפגלין השלמים עצמם.

במתניתא תנא משמיה דרבי עקיבא, הוקשו כל הקדשים למנחה ללמד, מה מנחה מתקדשת בבלוע להיות כמוה, אף כל הקרבנות מתקדשת בבלוע להיות כמוה להאכל כדין החומר שבהם.

ומפרשינו: **ואיצטריך למכתב מנחה ואיצטריך למכתב חטאת**, שבשניהם צריך פסוק שהחתיכה הבלועה ממנה מתקדשת להיות כמות.

דאי אשמעינן מנחה בלבד, הייתי אומר **דאידי דרכיכא** משום שהיא סולת היא נבלעת כיון שהיא רכה ודבר רך נבלע בקלות. **אבל חטאת** שאינה רכה **אימא לא** מקדשת בבלוע.

ואי אשמעינן חטאת בלבד, הייתי אומר **משום דקרייר** כיון שהבשר הוא עבה ושמן נכנס השומן ונבלע בתוכו עמוק. **אבל מנחה** שאינה עבה, **אימא לא** מתקדשת בבלוע. לכן **צריכא** לכתוב בשניהם שמתקדש בבלוע.

והוקשו כל הקרבנות **לחטאת**, ללמד, **מה חטאת אינה באה אלא מן החולין, וביום, ובידו הימנית, אף כל** הקרבנות **אינה באה אלא מן החולין**, ולא ממעשר שני, **וביום**, שאין שוחטים את הזבחים ואין זורקים את דמם אלא ביום, וכן שאר העבודות נעשות רק ביום כגון הקטרה, קבלה, הזיה, קמיצה, ומליקה. **ובידו הימנית**, שאין עבודה אלא בימין.

והוינן בה: **וחטאת** עצמה, **מנלן** שאינה באה אלא מן החולין?

ומפרשינו: **אמר רב חסדא: אמר קרא** לגבי פר חטאת של יוה"כ **והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו** ודורשים **משלו ולא משל צבור** מתרומת הלשכה **ולא משל מעשר**.

ופרכינן: **ביום מביום צוותו נפקא?! ולמה לו** - ללמוד מחטאת שהרי בכל הקרבנות כתוב ביום צוותו להקריב שמשמע ביום ולא בלילה?

ומתצינן: **כדי נסבה!** אכן אפשר ללמוד מביום צוותו, ומה שכתוב שלמדים מחטאת שאינה באה אלא ביום [ככתוב "כי ביום הזה יכפר עליכם"] נאמר שלא לצורך, אגב שאר הדברים שלמדים מחטאת.

ופרכינן: למה לו ללמוד מחטאת שהעבודה נעשית **בידו הימנית?** הרי **מדרבה בר בר חנה נפקא!**

דאמר רבה בר בר חנה אמר ריש לקיש: כל מקום שנאמר אצבע וכהונה, אינו אלא ימין. שנאמר לגבי חטאת ולקח "הכהן" מדם החטאת "באצבעו", ולמדים ממצורע עני שכתוב בו "וטבל אצבעו הימנית", וממנו למדים לכל מקום שכתוב כהן או אצבע, שתהיה עבודה בימין.

ומתרצינן: **כדי נסבה!** אכן אפשר ללמוד מהדרשה של רבה בר בר חנה, וזה שכתוב שלמדים מחטאת שאינה נעשית אלא בימין, נאמר שלא לצורך, אגב שאר דברים הנלמדים מחטאת.

ועוד מתרצינן: **ואיבעית אימא, סבר לה כרבי שמעון, דאמר היכן שכתוב אצבע, לא בעיא כהונה** ללמוד שנעשה בימין. אבל **כהונה בעיא אצבע**. שאף על גב שכתוב כהונה, אם לא כתוב אצבע לא למדים להצריך ימין. ולכן למדים מחטאת, כיון שכתוב בה שניהם: ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו. והוקשו כל הקרבנות לאשם, ללמד, **מה אשם עצמותיו מותרים לעשות מהם כלים**, שהרי בשרו נאכל לכהנים, ונותר בעצמות לא שייך אלא רק בדבר הנאכל, **אף כל** הקרבנות, ואפילו עולה, אף על גב שכולה כליל, **עצמותיו מותרים**.

[עד כאן מביאור 'חברותא']

*

אמר רבא, פשיטא לי: פשוט לי שאם נפל דם חטאת תחילה על הבגד, ואח"כ ניתז דם עולה על אותו כתם, שהוא טעון כיבוס, שהרי דם חטאת נוגע בבגד ובלוע בו.

בעי רבא: רבא מסתפק מה הדין אם נפל דם עולה תחילה על הבגד, ואח"כ ניתז דם חטאת על אותו כתם, האם דין כיבוס הוא בגלל שדם החטאת נוגע בבגד והרי הוא נוגע בו, שהרי דם העולה נבלע בבגד וכשנפל עליו דם החטאת הוא נוגע בבגד, וא"כ הוא טעון כיבוס, או שדין כיבוס הוא בגלל שדם החטאת בלוע בבגד, והרי הוא לא בלוע לפי שדם העולה כבר בלוע בו, וא"כ אינו טעון כיבוס.

הדר פשטה: חזר רבא ופשט את הספק שלא טעון כיבוס.

*

הגמ' עוברת לדון בנושא אחר - חציצה בבגד שנטמא וצריך טבילה:

אמר רבא, פשיטא לי דם על בגדו חוצץ: פשוט לי שדם שנמצא על בגד טמא הרי הוא חוצץ בטבילה, וצריך להסירו לפני הטבילה.

ואם טבח הוא אינו חוצץ: אבל אם בעל הבגד הוא טבח שאינו מקפיד אם יש דם על בגדו, אינו חוצץ, לפי שחציצה תלויה בהקפדתו של האדם, שאם הוא מקפיד על הדבר הרי הוא חוצץ בטבילה, ואם אינו מקפיד עליו אינו חוצץ.

רבב על בגדו חוצץ: כל דבר הניתך כגון שומן חלב ושעווה נקרא 'רבב'. **ואם מוכר רבב הוא אינו חוצץ:** לפי שאינו מקפיד על כתמי רבב על בגדו.

בעי רבא, דם ורבב על בגדו מהו: רבא הסתפק מה הדין כשיש על בגדו גם דם וגם רבב.

הגמ' לא מבינה מה הספק:

שאלה: אם טבח הוא תיפוק לי משום רבב, ואי מוכר רבב הוא תיפוק לי משום דם! אם הוא טבח שאינו מקפיד על דם, הרי הרבב הוא חציצה כיון שהוא מקפיד עליו, ואם הוא מוכר רבב שאינו מקפיד על רבב, הרי הדם הוא חציצה כיון שהוא מקפיד עליו!?

תשובה: לא צריכא: מדובר שהוא גם טבח וגם מוכר רבב, והספק הוא האם הוא לא מקפיד רק על דבר אחד הנמצא על בגדו, אבל על שני דברים הוא כבר מקפיד, או שגם על שני דברים הוא לא מקפיד. תיקו.

👉 **הדרן עלך דם חמאת**

פרק שנים עשר. משנה: טבול יום: כהן שהוא 'טבול יום' (שהיה טמא וטבל היום ועדיין לא העריב שמשו כלומר לא הגיע צאת הכוכבים), או שהוא 'מחוסר כיפורים' (= שהיה זב או מצורע ונטהר אבל עדיין לא הביא את קרבנותיו), הואיל ואינו ראוי לאכול בקדשים לכן אינו מקבל חלק בקדשים כדי לאוכלן בערב (= כלומר אף שבערב יהיה מותר לו לאכול, אבל כיון שכעת אסור לו לאכול לכן אינו מקבל חלק בקדשים כדי לאוכלן בערב. יבואר בגמ' מדוע).

אונן: כהן שמת לו אחד משבעת קרוביו שהוא חייב להתאבל עליהם ועדיין לא נקבר המת, מותר לו לגעת בקדשים אבל אינו מקריב, וכיון שאסור באכילת קדשים לכן אינו מקבל חלק בקדשים כדי לאוכלן בערב.

בעלי מומין: כהנים בעלי מום, בין אם יש להם מום עובר (שאמור להתרפא) ובין שיש להם מום קבוע, מקבלים חלק בקדשים אבל לא מקריבים. ויבואר בגמ' מדוע.

כל כהן שאינו ראוי לעבודה אינו חולק בבשר: הגמ' תקשה שהרי כהן בעל מום אינו ראוי לעבודה ובכל זאת חולק בבשר.

וכל שאין לו בבשר אין לו בעורות: וכל כהן שאין לו חלק בבשר אין לו חלק בעורות של הקרבנות.

אפילו כהן שהיה טמא בשעת זריקת דמים (= דם הקרבן) והיה טהור בשעת הקטר חלבים שהוא כל הלילה, כגון שטבל לאחר זריקת הדם ונטהר בהערב שמש, אינו חולק בבשר, שנאמר **"המקריב את דם השלמים ואת החלב מכני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה"**, נמצא שרק לכהן הראוי לזרוק את הדם יש חלק בבשר.